

Fruktansvärt stark teater om Afrika

Bortom havet, Mary Kingsley, Kongo. Scen: Teater Albatross gästspelar på Frölunda Kulturhus. Av och med Robert Jakobsson, Charlotte Grimfjord Cederblad, Marie Broberg, Anna Ottertun Regissörer Robert Jakobsson och Charlotta Grimfjord Cederblad Scenografi Åsa Lieberath och Timja Femling.

Ingen tvekan. Alla Sveriges elever bör se det här. Teater Albatross gör nedslag här och var i landet, den här gången gästspelade man med en helt formidabel trippelföreställning i Frölunda Kulturhus. Men det är inte lätt att definiera Teater Albatross sceniska metod att skildra Afrika och kontinentens historia.

På sätt och vis är den kameleontisk; teatern lånar friskt ur Afrikas rika berättararv. Också en västerländsk teatersyn tillåts gripa in, med de teatrala och dramaturgiska verktyg som krävs för att gestalta vårt lika uråldrigt koloniala, som vår nutids imperialistiskt betonade, utsugning. Två professionellt producerade filmer, den ena om den rika världens pågående utfiskning av vattnen i Kamerun, den andra om Kongo, spelar med som faktabas under kvällens gång.

Berättarton och gestaltungsredskap är beroende av ett naivistiskt uttryck som här gör dubbel tjänst. Det lyfter fram Afrikas befolkning och deras, i våra ögon, naiva generositet inför upptäcktsresande, missionärer och efterföljande kolonialister. Det öppnar också våra sinnen för en historia vars grymhet inte alltid varit särdeles subtil.

Var och en av dessa tre pjäser står på stadiga egna ben. Att se alla tre under en helkväll skapar djup chockverkan, insikt, sorg och vrede. Då ska man komma ihåg att skådespelarnas lekfulla attityd till publiken och ödmjuka förhållande till den egna berättelsen är det som skapar detta solida helhetsintryck. Första delen spelas naivt, uppriktigt och komiskt av Robert Jakobsson och Marie Broberg, i en realistisk sannsaga om Kameruns allt fattigare fiskarbefolkning.

I mittpjäsen Mary Kingsley, den kvinnliga upptäcktsresanden med samma namn, skruvas berättarsättet åt, i både rörelser och kroppsspråk. Charlotta Grimfjord Cederblad låter tidens viktorska kvinnoförtryck bli levande i rollfiguren som fysiskt åskådlig frihetssträvan i ett övertydligt kroppsspråk som inte saknar humoristiskt spetsiga övertoner.

Åsa Lieberath har i scenografi och kostym funnit en drastiskt kommunikativ scenlösning. Aktören rör sin både fördomsfria och kontroversiella, skarpt tecknade figur, i allt större frihet över golvet ut från krinolinens bastanta bur. Den blir en symboliskt stark sinnebild för den högborgerlighet under vars tak fadern och religionsforskaren hyser sitt, för Mary Kingsley, mycket användbara bibliotek.

Pjäsen Kongo är pricken över i. Ur dunklet antyds ett nedgången folkloristiskt museum med Afrikas uråldriga gudabilder. Skådespelarna Robert Jakobsson och Carl Johan Kilborn rör sig likt uppskruvade dockor, i ett tempo lika vansinnigt upptrissat som Afrikas eskalerande kaos. Som återkommande missionärer uppträder de då och då i byarna medan kung Leopold är fullt sysselsatt med att demontera kontinenten. Gudarna, som tömt alla sina rikedomar över Kongo, vänder sig i sina gravar. Den blackout som föreställningen ändrar i är nog den mest kännbara jag upplevt på många år.

Anders Thuresson